

Genesis 16

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, **Dia 1**

Hagar, haar naam is verwant met 'vreemdeling', vluchteling.

We lazen twee verhalen waarin zij moest vluchten.

Eerst als zwangere vrouw en later samen met haar kind: Ismael.

Twee verhalen waarin ook te beluisteren was hoe Góð omziet.

Hagar: ze is de Egyptische slavin van Abram die in ballingschap kwam en daar God hoorde spreken.

Tegenbeeld van de Israëlieten die in ballingschap in Egypte kwamen en aan wie God zich kenbaar maakte.

Hoe kwam dat nu allemaal?

We hoorden dat van Sarai werd verteld, dat ze Abram geen kinderen had gebaard.

Voor een vrouw in die tijd was dat heel moeilijk.

Een getrouwde vrouw zonder kinderen voelde zich mislukt

Maar er was nog iets.

God had Abram een groot en gezegend nageslacht beloofd.

Maar kwam daar nog wat van?

Sarai ging het geloof een beetje verliezen en neemt het heft in eigen hand.

Ze zegt tegen Abram, dat hij Hagar, de slavin, maar als tweede vrouw moet nemen en bij haar een kind moet verwekken.

Wij vinden zoiets vreemd. Alhoewel: draagmoederschap is niet geheel onbekend.

Maar in het licht van die tijd lag zoiets voor de hand -normaal- je kon je als echtgenote toch een beetje waardig maken.

Sarai biedt Abram haar persoonlijke slavin aan in de hoop dat Hagars kind ook een beetje van háár zal worden. **Dia 2**

Ze zegt woordelijk in vers 2: 'misschien kan ik door haar nakomelingen krijgen.'

Nogmaals: in het licht van die tijd doet ze niets ongebruikelijks.

Maar in het licht van de door God gegeven belofte maakt ze een slippertje.

Sarai kan niet wachten! ze vertrouwt God niet en denkt het zelf te regelen.

Baas in eigen buik is ze niet, maar wel baas in eigen huis.

En dat gaat en is niet goed.

De verteller van dit verhaal laat via woorden en uitdrukkingen ons herinneren aan het verhaal van de val van Adam en Eva.

Zoals Sarai Abram verleidde om Hagar te bevruchten zo verleidde Eva eens Abram om van de verboden vrucht te eten.

En net als eens Adam, is Abram te zwak om zijn vrouw te weerstaan en gaat erin mee.

Abraham sliep met Hagar en zij werd zwanger.

Samen namen Abram en Sarai een verkeerde beslissing en daarmee worden dan alle verhoudingen in huis scheef getrokken.

Om te beginnen trekt er iets scheef bij Hagar.

Hagar gaat nu op haar meesteres neerkijken. Ze voelt zich in aanzien stijgen.

Ze is nu zwanger (zij wel) en zo gebeurt het dat ze 'elk respect voor haar meesteres' verliest.

Dat is voor Sarai onverdraaglijk en het leidt er allemaal toe dat Hagar het leven zó zwaar wordt gemaakt, dat ze uiteindelijk op de vlucht slaat.

Dus: Hágár wordt van de hele situatie het slachtoffer.

Hagar is eigenlijk symbool voor veel gevluchte vrouwen in ónze tijd, vrouwen die rechten en waardigheid kwijt raken.
Vrouwen die het slachtoffer worden van de ongebreidelde lusten van hun mannen en de mogelijkheden van misbruik die dat met zich meebrengt.
Vrouwen voor wie het leven zo zwaar werd dat ze op de vlucht slaan.
Als rechtelozen verlaten ze hun huis, op weg naar een ongewisse toekomst.
Hebben we daar oog voor?
Voor al die vrouwen, die kinderen en die mannen...?
Ook in de kerk, dat er mensen zijn, die totaal verlaten zijn en niet meer worden opgemerkt?
Die je niet ziet en ... opeens kom je hun naam tegen: uitgeschreven.

Wie er in elk geval wél oog voor heeft is de Here God.
Want ergens diep in het zuiden, in de woestijn langs de weg naar Egypte -Hagars geboorteland- wordt ze gevonden door een engel van de HEER.
God ziet naar deze vluchtende, gekwetste vrouw om. **Dia 3**
We lezen in vers 7 dat een engel haar aantrof. Letterlijk staat daar: hij vond haar.
Hij vond haar, zoals je iets vindt wat verloren was.
En het eerste wat hij doet is vragen: 'waar kom je vandaan en waar ga je heen'?
Het zijn de vragen die ook asielzoekers als eerste te horen krijgen als ze bij de grens komen: waar kom je vandaan en waar ga je heen?
Maar hier is het geen formaliteit of vraag naar de status.
Het is een vraag, die bedoeld is om Hagar stil te zetten. Om tot bezinning te komen.
Wat een zegen, als je als vluchteling zó'n vraag krijgt.
Geen vraag geboren uit argwaan of afweer, maar een vraag om je verder te helpen, om je bestemming te vinden.
Het is eigenlijk de vraag die iedereen rondlopend op deze wereld krijgt, iedereen die een kerk binnen stapt: wat is je oorsprong en wat is je bestemming?
Wat dat betreft is het mooi dat het schilderij van Hagar (samen met Ismael) bij ons in deze kerk hangt: we worden herinnerd aan de vraag 'waar kom je vandaan en waar ga je naar toe?'
Altijd als ik een imposante kerk binnenloop raak ik onder de indruk en vraag me af waarom deze mensen zoveel tijd en geld in dit gebouw staken alleen om God eer te brengen.
Dat stelt een vraag aan mij: waar geef ik tijd en geld aan? Ben ik mijn oorsprong en bestemming nog steeds trouw?
In elk geval: die bestemming is voor Hagar niet Egypte!
Nee er wordt tegen haar gezegd: 'Ga naar je meesteres terug en wees haar weer gehoorzaam.'
Terug naar je oorsprong. Dat is meer dan terug naar je land.
Het is terug naar af om te weten dat je niet wordt veregeten.
En Hagar krijgt een belofte.
Er wordt gezegd: Ik zal je veel nakomelingen geven ...en je zal een zoon te wereld brengen en die moet je Ismael noemen.
Deze zoon zal opgroeien en een sterke kerel worden.
Een vent als een wilde ezel, het symbool van de vrij rondtrekkende bedoeïenen.
Ze zal dus een weerbare zoon krijgen, voor wie ze zich niet hoeft te schamen en die de vrijheid zal hebben waar zij zo naar verlangt.
Deze zoon zal het teken zijn, dat God haar ellende gezien en gehoord heeft.

Precies zoals God later de ellende van zijn volk in de slavernij van Egypte zal horen, hoort Hij die ook nu.

Daarom moet jij hem Ismaël noemen, dat betekent: God hoort!

En het allermooiste is: Ismael zal de stamvader worden van een groot volk. 'Ik zal je veel nakomelingen geven, zo veel dat ze niet te tellen zullen zijn.'

Is dat niet bijzonder?

Deze woorden zijn vrijwel identiek aan die van de belofte aan Abram en Sarai.

En als Hagar later weer verstoten wordt en met Ismael de woestijn wordt ingestuurd blijkt God er weer te zijn.

Er was een waterput voor de bijna stervende jongen, hij leefde op, leefde verder en trouwde.

En als we dan doorbladeren naar Gen.25, dan lezen we daar dat uit Ismaël **Dia 4** uiteindelijk 12(!) stammen voortkomen, net als uit Izaak, de stamvader van Israël.

Hagar krijgt een vergelijkbare belofte als Sarai en daarmee wordt duidelijk, dat God ook haar zoon, in genade aanneemt!

Ismaël wordt opgenomen in het plan van God.

Hagar roept daarop uit: 'U bent een God van het zien. Want heb ik hier niet Hem gezien die naar mij heeft omgezien?' (Gen 16:13)

Dat woord 'zien' betekent: omzien naar, zorgen voor.

Het is dus aanzien in genade, in ontferming.

God ziet naar haar om en geeft haar en haar nageslacht een toekomst!

En de naam van de put zal daar een blijvende herinnering aan zijn. Lachai-Roi.

Dat betekent: de Levende die mij ziet!

Wat zegt dit verhaal ons vandaag?

Wel: Hagar, de Egyptische met haar zoon Ismael, zijn eigenlijk stammoeder en stamvader van de Arabische volken waarvan het merendeel de Islám aanhangt.

Heel veel mensen in onze westerse wereld hebben het daar helemaal mee gehad.

Wat ze denken aan IS en aan al Qaida

Maar wat ik hier lees is dat God zich blijft bemoeien met Hagar en met Ismael.

De Bijbel zegt, en dat is heel veel, dat Gods ogen hen niet loslaten.

En dat zien we vandaag ook: moslims worden gedoopt en er zijn in het Midden Oosten de Jezus Moslims.

Ze gaan naar de moskee en bidden in stilte de naam van Jezus.

Bijzonder is ook in Genesis dat er een moment is dat Izaak en Ismael samen zijn: bij het sterven van hun vader.

Ze begroeven hun vader in de spelonk van Machpela in Hebron.

Dat vertrouwen mogen we hebben als christenen met Moslims in gesprek gaan.

God geeft om hen.

Maar dit verhaal zegt ook iets over mensen die voortaan deze Emmauskerk binnenwandelen. **Dia 5**

Wij noemen ons Emmausgangsters en u weet dat de Emmausgangsters uit de Bijbel op weg waren van Jeruzalem naar Emmaus -weg van het geheim van het open graf.

Ze verwijderden zich daarvan zoals Hagar vluchtte naar de woestijn.

We zijn soms outcasts, verstotenen, vluchtelingen, vreemdelingen.

Maar we mogen weten dat we gezien worden door God.

Je mag hier een engel tegenkomen die zegt: 'waar kom je vandaan en waar ga je naar toe?'

Je mag de Heer herkennen in de tekenen van Brood en Wijn
Om zo beloften te horen, die je de moed geven om soms vernederende situaties te
verdragen en er in vol te houden.
Lachai-Roï, De levende die ziet.

Hij was er, Hij is er, Hij zal er zijn!

Amen